

EUROOPA KOHTU OTSUS

6. MÄRTS 1974*

Liidetud kohtuasjades 6/73 ja 7/73,

ISTITUTO CHEMIOTERAPICO ITALIANO S.P.A., esindaja: *avocat* J. J. A. ELLIS, "Hoge Raad", Madalmaad,

COMMERCIAL SOLVENTS CORPORATION, esindaja *avocat* B. H. TER KUILE, "Hoge Raad", Madalmaad, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: *avocat* Jacques Loeschi kabinet, 2 rue Goethe,

hagejad,

versus

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON, keda esindasid selles menetluses õigusnõunikud B. van der Esch ja A. Marchini-Camia, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o Emile Reuter, komisjoni õigusnõunik, 4 boulevard Royal,

kostja,

mille esemeks on taotlus tühistada komisjoni 14. detsembri 1972. aastal EMÜ asutamislepingu artikli 86 alusel tehtud otsus nr 72/457/EMÜ (EÜT L 299, 31.12.1972, lk 51),

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed A. M. Donner (ettekandja) ja M. Sørensen, kohtunikud R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh ja A. J. Mackenzie Stuart,

kohtujurist: J. P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

[...]

1. On selge, et pärast nõupidamist Marylandi osariigi õiguse alusel asutatud äriühinguga Commercial Solvents Corporation, asukoht New York (edaspidi "CSC"),

*Kohtumenetluse keel: inglise.

teatas Milano äriühing Istituto Chemioterapico Italiano (edaspidi "Istituto"), et tal pole võimalik tarnida aminobutanooli äriühingule Laboratorio Chimio Farmaceutico Giorgio Zoja (edaspidi "Zoja"), kellele ta oli aastail 1966–1970 tarninud suurtes kogustes aminobutanooli, mis on Zoja etambutooli tootmise tooraine.

2. Kui Zoja nõudis, et komisjon tuvastaks EMÜ asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rikkumise, algatas komisjon 25. aprilli 1972. aasta kirjaga määruse nr 17/62 artikli 3 alusel menetluse CSC ja Istituto vastu asutamislepingu artikli 86 eeldatava rikkumise asjas, teatades neile määruse nr 17/62 artikli 19 ning määruse nr 99/63 artikli 3 kohaselt nende vastu esitatud etteheidetest.

3. 14. detsembri 1972. aasta otsuses (EÜT L 299, 3.12.1972, lk 51) tõdes komisjon, et äriühingule Zoja suunatud etambutooli tootmise tooraine tarnete katkemine alates 1970. aasta novembrist kujutab endast artikli 86 rikkumist äriühingute CSC ja Istituto poolt.

4. Seega võttis komisjon meetmed, mida ta pidas vajalikuks rikkumise lõpetamiseks ning määras kahele kõnealusele äriühingule solidaarselt 200 000 arvestusühiku suuruse trahvi.

5. Istituto ja CSC esitasid selle otsuse vaidlustamiseks hagiavalduse, mis saabus kohtu kantseleisse 17. veebruaril 1973.

Kuna 8. mai 1973. aasta määrusega liideti need kaks kohtuasja menetlemiseks, on asjakohane teha nende kohta üksainus kohtuotsus, mis kuulutatakse kohtuasja 7/73 menetluse keeles.

I – Artikli 86 kohaldamine

6. On selge, et 1962. aastal omandas CSC 51% suuruse osaluse Istituto hääleõigusega aktsiakapitalist.

Istituto juhatuses ja nõukogus on CSC esindajatel 50% kohtadest ning nõukogu esimees, kellel on häälte võrdsel jagunemisel nõukogus otsustav hääl, on CSC esindaja.

Kuigi nõukogu esimehe kohusetäitjad (*consiglieri delegati*), kellel on täielik võim Istituto juhtimise üle, olid nii enne kui ka pärast 1962. aastat samad inimesed, on nad pidanud alates 1962. aastast teatud piirmäära ületavate investeeringute jaoks juhatuse heakskiidu.

7. CSC tegeleb muuhulgas parafiini nitreerimisel saadud toodete, sealhulgas 1. nitropropaani (nitropropaani) ja ühe selle derivaadi, 2. amino-1-butanooli (aminobutanooli), etambutooli valmistamise vaheprodukti, valmistamise ja müügiga.

Kuni 1970. aastani tegutses Istituto CSC poolt Ameerika Ühendriikides toodetud nitropropaani ja aminobutanooli edasimüüjana.

CSC, kes otsustas 1970. aasta alguses mitte jätkata nende toodete tarnimist ühisturule, teatas Institutole, et edaspidi saab ta neid tooteid Institutole tarnida ainult sellistes kogustes, mille edasimüümise kohustuse on see endale juba võtnud.

Sellest saati on CSC oma poliitikat muutnud ning tarninud Institutole ainult dekstroaminobutanooli, mille see töötleb pakendamata etambutooliks ning müüb EMÜs ja mujal ning kasutab oma tarbeks, kuna Istituto on vahepeal välja töötanud oma etambutoolil põhinevad preparaadid.

8. Niisiis tuleb üksteise järel vaadelda järgmisi küsimusi:

- A) kas tegemist on turgu valitseva seisundiga artikli 86 tähenduses;
- B) millist turgu tuleb käsitleda, et turgu valitsevat seisundit kindlaks teha;
- C) kas käesolevas asjas on tegemist sellise seisundi kuritarvitamisega;
- D) kas see kuritarvitamine mõjutab liikmesriikide vahelist kaubandust ning
- E) kas hagejad on tegelikult tegutsenud ühe majandusüksusena.

Selles kontekstis uuritakse väiteid menetlusnormi rikkumise ja otsuse ebapiisavate põhjenduste kohta.

A) Turgu valitsev seisund

9. Hagejad vaidlustavad kõnealuse otsuse tõdemused, mille kohaselt grupil CSC-Istituto "on etambutooli tootmiseks vajaliku tooraine ühisturul valitsev seisund", kuna tegelikult kuulub sellele grupile "nitropropaani ja aminobutanooli tootmise ja müügi ülemaailmne monopol".

10. Selleks tuginevad nad dokumentidele, millest nende väitel ilmneb, et vähemalt üks teine Itaalia äriühing toodab aminobutanooli butanoonist, et üks kolmas Itaalia äriühing valmistab etambutooli muust toorainest, et üks Prantsuse äriühing toodab sõltumatult nitropropaani ning et veel üks ettevõtte on toonud turule tiofenooli, mida väidetavalt kasutatakse praegu etambutooli tootmiseks Ida-Euroopas.

11. Lõpuks on CSC esitanud eksperdi arvamuse, mille järgi on olemas vähemalt üks kasutuskõlblik meetod, mis võimaldab nitropropaani valmistada teise menetlusega kui see, mida kasutab CSC, ning vähemalt kolm teadaolevat menetlust, millega saab aminobutanooli valmistada ilma nitropropaani kasutamata.

12. Juba haldusmenetluse käigus tuginesid hagejad osale neist andmetest, taotledes, et enne otsuse tegemist laseks komisjon teha ekspertiisi, et kontrollida CSC väidetavat monopoli etambutooli valmistamise tooraine tootmise alal.

Komisjon lükkas selle taotluse tagasi, leides, et esitatud detailsed andmed, isegi kui nad oleksid tõendatud, ei puuduta esitatud etteheiteid sisuliselt.

Käesolevas menetluses on hagejad esitanud vaidlustatud punkti kohta uue ekspertiisitaotluse.

13. Komisjon vastas, ilma et seda oleks tõsiselt kahtluse alla seatud, et nitropropaani tootmine Prantsuse äriühingu poolt on praegu alles katsejärgus ning selle äriühingu teadusuuringuid on edasi arendatud alles pärast kaebuse aluseks olnud sündmusi.

Andmed etambutooli tootmise kohta tiofenoolist on liiga ebamäärased ja ebaselged, et neid tõsiselt arvestada.

CSC esitatud eksperdiarvamus käsitles ainult üldtuntud menetlusi, mille kohta pole suudetud tõestada, et neid saaks kasutada tööstuslikult ja turustamist võimaldava hinnaga.

Kahe mainitud Itaalia äriühingu toodang on tagasihoidliku suurusega ja mõeldud nende endi tarbeks, nii et kasutatavad menetlused ei võimaldaks ulatuslikku ja tasuvat turustamist.

14. Komisjon esitas Zojast saabunud eksperdiarvamuse, mille järgi on aminobutanooli võimalik butanoonist tööstuslikul tasemel ulatuslikumalt toota üksnes suurte kulude ja teatud ohtudega, sellele vaidlevad vastu hagejad, kes tuginevad kahele eksperdile, kelle arvates selline tootmine ei too kaasa mingeid raskusi ega üleliigseid kulusid.

15. Sellel arutelul pole erilist praktilist tähendust, kuna tegemist on peamiselt katsemenetlustega, mida pole tööstuslikult järele proovitud ning mille abil on saadud vaid tagasihoidlikus koguses toodangut.

Küsimus pole mitte selles, kas Zoja oleks saanud oma sisseseadet ja tootmisprotsesse kohandades jätkata etambutooli tootmist mõnest muust toorainest, vaid selles, kas CSC on etambutooli valmistamise tooraine turgu valitsevas seisundis.

Väidet, et CSC on turgu valitsevas seisundis artikli 86 tähenduses, saab ümber lükata ainult mõne muu tooraine, millega saab ilma eriliste raskusteta asendada nitropropaani või aminobutanooli etambutooli valmistamisel, olemasoluga turul.

Võimalikele alternatiivsetele katselise iseloomuga menetlustele või väikeses ulatuses rakendatavatele menetlustele viitamine ei ole piisav, et vaidlustatud otsuse põhjendusi ümber lükata.

16. Keegi pole vaidlustanud, et maailmaturu jaoks etambutooli valmistavad suurtootjad, täpsemalt CSC ise, Istituto, American Cyanamid ja Zoja kasutavad üksnes CSC valmistatud toorainet.

Teiste ettevõtete toodang ja müük on nende ettevõtete omaga võrreldes tühise tähtsusega.

Komisjon võis niisiis järeldada, et "praegusel hetkel pole majandusliku konkurentsi tingimustes võimalik võtta etambutooli tööstuslikuks tootmiseks tarvitusele menetlusi, mis põhinevad teiste toorainete kasutamisel".

17. Seega oli komisjoni otsus lükata ekspertiisitaotlus tagasi põhjendatud.

18. Samadel põhjustel tuleb tagasi lükata käesoleva menetluse käigus tehtud taotlus, kuna asjaolu, et CSC on kõnealuse tooraine tootmise ja müügi alal maailmaturgu valitsevas seisundis, on õiguslikult piisavalt põhjendatud.

B) Käsitlevat turg

19. Hagejad tuginevad vaidlustatud otsuse peatüki II-C kuuendale põhjendusele ning järeldavad, et komisjoni arvates on turgu valitseva seisundi kindlakstegemisel silmas peetav turg etambutooli turg.

Sellist turgu ei ole nende väitel olemas, kuna etambutool kuulub laiemale, tuberkuloosiravimite turule, kus ta konkureerib teiste ravimitega, mis on suurel määral üksteisega asendatavad.

Kuna etambutooli turgu ei ole olemas, on nende arvates võimatu konstrueerida omaette turgu selle toote valmistamise toorainetele.

20. Komisjon vastab, et ta pidas silmas valitsevat seisundit etambutooli tootmiseks vajaliku tooraine ühisturul.

21. Tõepoolest, nii peatükis II-B kui ka peatüki II-C osas, mis eelneb tõdemusele, et hagejate tegevus "kujutab seega endast turgu valitseva seisundi kuritarvitamist artikli 86 tähenduses" (II-C, 4. põhjendus), on kõne all üksnes etambutooli valmistamise toorainete turg.

Leides, et "kõnealune tegevus piirab etambutooli tooraine turgu ja tootmisvõimalusi ning kujutab endast seega nimetatud artiklis selgelt keelatud kuritarvitamist", käsitleb vaidlustatud otsus etambutooli turgu üksnes kirjeldatud tegevuse mõju kindlaks tegemiseks.

Kuigi selline uurimine võimaldab eeldatava rikkumise mõju paremini hinnata, ei puutu see turgu valitseva seisundi tuvastamise puhul silmas peetava turu määratlemise seisukohalt asjasse.

22. Vastupidiselt hagejate väidetele on tegelikult võimalik eristada toote valmistamiseks vajalike toorainete turgu turust, kus seda toodet müüakse.

Järelikult võib tooraineturgu valitseva seisundi kuritarvitamine mõjuda piiravalt konkurentsile järeltoodete müümise turul ning seda tuleb rikkumise mõju hinnates arvesse võtta isegi siis, kui järeltoodete turg ei kujuta endast omaette turgu.

Hagejate vastava sisuga argumendid ning järelikult ka nende taotlus korraldada sel puhul ekspertiis, ei ole niisiis asjakohased ning tuleb tagasi lükata.

C) Turgu valitseva seisundi kuritarvitamine

23. Hagejad kinnitavad, et neid ei saa lugeda vastutavaks äriühingule Zoja suunatud aminobutanooli tarnete katkemises, vaid et see oli tingitud asjaolust, et 1970. aasta kevadel teatas Zoja ise Istitutole, et loobub suure aminobutanoolikoguse ostust, mis oli kokku lepitud Istituto ja Zoja vahelises veel kehtinud lepingus.

Kui Zoja pöördus 1970. aasta lõpul selle toote saamiseks uuesti Istituto poole, oli viimane pärast CSC-lt teabe saamist sunnitud vastama, et CSC on vahepeal oma kaubanduspoliitikat muutnud ning toodet pole enam saadaval.

Hagejate väitel oli CSC poliitikamuutus ajendatud õiguspärasest kaalutlusest, et tal oleks soodsam laiendada oma tootmist lõpptoodete valmistamisele, piirdumata tooraine või vaheproduktide valmistamisega.

Kooskõlas selle poliitikaga otsustas ta oma toodet parandada ning lõpetada aminobutanooli tarnimine, välja arvatud juhul, kui tema edasimüüjad on juba kohustusi võtnud.

24. Dokumentidest ja aruteludest selgub, et toorainetarnijad EMÜs piirdusid Istitutoga, kes oli 1968. aastal hakanud, nagu on välja toodud CSC hagiavalduses, välja töötama oma etambutoolipreparaate, saades Itaalia valitsuselt 1969. aasta novembris tootmisloa ning alustades oma preparaate tootmist 1970. aastal.

Kui Zoja küsis, kas tal on võimalik saada uusi aminobutanooli tarneid, sai ta eitava vastuse.

CSC otsustas piirata või lausa lõpetada nitropropaani ja aminobutanooli tarned kolmandatele isikutele, et hõlbustada omaenda juurdepääsu järeltoodete turule.

25. Ettevõtte, mis on tooraineturgu valitsevas seisundis ning suudab tänu sellele kontrollida järeltoodete valmistajate varustamist, ei tohi siiski põhjusel, et ta on ise otsustanud neid järeltooteid tootma hakata, (muutudes oma varasemate klientide konkurendiks), hakata tegutsema viisil, mis välistab nende konkurentsi, kõrvaldades käesoleval juhul ühisturult ühe peamistest etambutooli tootjatest.

Kuna niisugune tegevus on vastuolus asutamislepingu artikli 3 punktis f toodud eesmärkidega, mida selgitatakse artiklites 85 ja 86, järeldub sellest, et kui tooraineturgu valitsevas seisundis isik keeldub selleks, et hoida toorainet omaenda järeltoodete valmistamiseks, selle tarnimisest samuti järeltooteid valmistavale kliendile, tekitades ohu, et igasugune konkurents selle kliendi poolt kaob, siis on tegemist turgu valitseva seisundi kuritarvitamisega artikli 86 tähenduses.

Selles kontekstis pole erilist tähtsust, kas tarnete lakkamine 1970. aasta kevadel tulenes ostu tühistamisest Zoja poolt või mitte, kuna hagejate endi väidetest selgub, et

lepinguga ette nähtud tarnete lõppedes oleks aminobutanooli müümine igal juhul lõppenud.

26. Samuti pole vaja uurida – nagu nõudsid hagejad – kas Zoja aminobutanooli vajadus oli 1970. ja 1971. aastal pakiline või oli sellel äriühingul olemas veel suur kogus toodet, mis võimaldanuks tal oma tootmise piisavalt kiiresti ümber korraldada, kuna see küsimus ei ole hagejate tegevuse hindamisel asjakohane.

27. CSC selgitas veel, et tema nitropropaani ja aminobutanooli tootmist tuleb hinnata parafiini nitreerimise kontekstis, mille üks derivaate on nitropropaan, ning samamoodi on aminobutanool kõigest üks nitropropaani derivaate.

Seega pole nende kahe toote tootmise võimalused piiramatud, vaid sõltuvad osalt teiste järeltoodete müügivõimalustest.

28. Hagejad ei esita siiski tõsiseltvõetavaid vastuväiteid vaidlustatud otsuse väitele, et "CSC tehaste tootmisvõimsuse alusel võib väita, et ta suudab Zoja nõudmist rahuldada, kuna see moodustab CSC nitropropaani kogutoodangust suhteliselt väikese protsendi (ligikaudu 5–6%)".

Tuleb järeldada, et komisjoni hinnang, et selliseid väiteid ei saa arvesse võtta, oli õigustatud.

29. Seega tuleb need väited tagasi lükata.

D) Mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele

30. Hagejad väitsid, et käesolevas asjas on tegemist peamiselt maailmaturuga, kuna Zoja müüb 90% oma toodangust väljaspool ühisturgu, eriti arengumaadesse, mis on tuberkuloosiravimite jaoks palju olulisem turg kui ühenduse riikide oma, kust tuberkuloos on suuremalt jaolt kadunud.

Zoja müügivõimalusi ühisturul vähendab veelgi asjaolu, et mitmes liikmesriigis takistavad Zojat teiste äriühingute, eriti American Cyanamidi patendid, mis ei lase tal oma etambutoolipreparaate müüa.

Seega ei kuulu kõnealune turg valitseva seisundi kuritarvitamine isegi juhul, kui see oleks tõestatud, hagejate arvates artikli 86 kohaldamisalasse, mis keelab sellise kuritarvitamise vaid niivõrd, "kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust".

31. Mainitud väljendi mõte on piiritleda ühenduse eeskirjade rakendusvaldkonda siseriiklike õigusaktide suhtes.

Niisiis ei saa seda tõlgendada nii, et esitatud keelu kohaldamisala oleks piiratud üksnes liikmesriikide varustamisele suunatud tööstus- ja kaubandustegevusega.

32. Tegelikult tuleb artiklite 85 ja 86 keelde tõlgendada ja rakendada asutamislepingu artikli 3 punkti f valguses, kus on sätestatud, et ühenduse tegevus hõlmab sellise süsteemi loomist, mis tagab, et konkurentsi ühisturul ei kahjustata, ning artikli 2 valguses, mis annab ühendusele ülesande "edendada ühenduse kõigis osades majandustegevuse harmoonilist arengut".

Keelates turgu valitseva seisundi kuritarvitamise, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, peab artikkel 86 seega silmas nii tegevust, mis toob tarbijatele otseselt kahju, kui ka tegevust, mis toob neile kaudset kahju, kahjustades toimivat konkurentsistruktuuri, mida mainitakse asutamislepingu artikli 3 punktis f.

33. Ühenduse asutused peavad seega kaebuse aluseks olevat tegevust kaaluma, võttes arvesse kõiki selle tagajärgi ühisturu konkurentsstruktuuri jaoks, tegemata vahet ühisturul müümiseks ja ekspordiks mõeldud toodangu vahel.

Kui ühisturul tegutsev turgu valitsevas seisundis isik püüab oma seisundit kuritarvitades kõrvaldada samuti ühisturul tegutsevat konkurenti, on ebaoluline, kas see puudutab konkurendi eksporditegevust või tegevust ühisturul, kuna on selge, et see kõrvaldamine avaldab mõju ühisturu konkurentsstruktuurile.

34. Vastupidine väide viiks tegelikult selleni, et CSC-l ja Istituto lastaks kontrollida Zoja tootmis- ja müügitegevust.

See mõjutaks Zoja omahinda niivõrd, et tema etambutooli toodangu turustamine ähvardaks muutuda võimatuks.

35. Arutelu käigus on selgunud, et praegu suudab Zoja igal juhul kõnealuseid tooteid ekspordida ning ekspordibki neid tegelikult vähemalt kahte liikmesriiki.

Äriühingule põhjustatud raskused ohustavad seda eksporti, seetõttu võivad need mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

E) CSC ja Istituto ühe majandusüksusena

36. Tuginedes Euroopa Kohtu praktikale, eriti 14. juuli 1972. aasta otsustele kohtuasjades 48/69, 52/69 ja 53/69 (Euroopa Kohtu lahendid 1972, lk 619, 787 ja 845), vaidlevad hagejad vastu sellele, et CSC teostab tõepoolest kontrolliõigust Istituto üle ning et nad moodustavad ühe majandusüksuse.

Nad väidavad, et need kaks äriühingut on tegutsenud sõltumatult, nii et CSCd ei saa pidada vastutavaks Istituto tegude eest ega Istituto CSC tegude eest.

Sellest lähtuvalt, oletades, et CSC on etambutooli tootmise tooraine maailmaturgu valitsevas seisundis, pole ta tegutsenud ühenduse sees, niisiis saab kaebuse aluseks oleva tegevuse toimepanijaks olla üksnes Istituto, kes aga pole kõnealust turgu valitsevas seisundis.

37. Vaidlustatud otsuse peatükis II-A selgitati CSC osalust Istituto aktsiakapitalis ja juhtimises. Selles peatükis rõhutati, et CSC majandusaasta aruanded näitavad, et Istituto on üks CSC tütaretevõtjaid. Asjaolust, et CSC keelas 1970. aastal oma edasimüüjatel nitropropani ja aminobutanooli etambutooli valmistamiseks edasi müüa, järeldati, et ta ei hoidu Istituto üle kontrolliõigusi teostamast. Märjiti ära Istituto katse võtta Zoja ühinemise teel üle, mille puhul on ebatõenäoline, et CSC-l sellega mingit pistmist ei olnud.

Sellest võib järeldada, et "CSC-l on Istituto üle kontrolliõigus ning ta teostab seda vähemalt Istituto suhete puhul Zojaga" ning seega tuleb "äriühinguid CSC ja Istituto nende suhetes Zojaga ja artikli 86 kohaldamisel käsitada ühe ja sama ettevõtte või majandusüksusena".

38. Esmalt järeldub tsiteeritud lõikudest, et etteheide, mille kohaselt komisjon muutis käesoleva menetluse jooksul seisukohta, olles oma otsuses väitnud, et kaks äriühingut moodustavad igas mõttes ühe majandusüksuse, ning kitsendades oma seisukohta seejärel väitele, et igal juhul on nad tegutsenud ühe majandusüksusena oma suhetes Zojaga, ei ole põhjendatud ning tuleb seega tagasi lükata.

39. Mis puutub põhiküsimusse, siis sisaldab vaidlustatud otsus lisaks peatükis II-A välja toodud andmetele ka teisi andmeid, millega saab näidata, et tema väide, et CSC

ja Istituto moodustavad Zojaga seotud tegevuses ühe majandusüksuse, on põhjendatud.

Sellega seoses on väga tähendusrikas peatükis III-A esile tõstetud kokkulangevus, et samal ajal, kui CSC otsustas laiendada oma tootmist edasisse töötlemisstaadiumi, alustas Istituto, nitropropaani ja aminobutanooli ammune turustaja, oma tegevust etambutooli toojana.

Oleks raske jätta omavahel seostamata CSC otsus lõpetada nitropropaani ja aminobutanooli müümine ning erand, mille CSC tegi Istitutole, keda varustati dekstroaminobutanooliga, et ta saaks toota etambutooli ja selle preparaate.

40. Sama tähendusrikas on otsuse peatükis III-A esile tõstetud asjaolu, et Istituto ostis kokku turul veel saada olnud nitropropaani kogused, et müüa need edasi värvitootjatele, kellel ta keelas neid väljaspool ühisturgu farmaatsiaalaseks kasutamiseks edasi müüa.

41. Mis puutub nitropropaani ja selle derivaatide turgu, siis on CSC ja Istituto tegevusele olnud iseloomulik ilmne ühtsus, mis, võttes arvesse CSC kontrolliõigust Istituto üle, kinnitab vaidlustatud otsuse järeldusi, et neid kaht äriühingut tuleb suhetes Zojaga käsitleda ühe majandusüksusena ning et neid tuleb kaebuse aluseks olevas tegevuses pidada solidaarselt vastutavaks.

Neil asjaoludel tuleb lükata tagasi ka CSC argument, et ta ei ole tegutsenud ühenduse sees ning et järelikult ei ole komisjon pädev tema puhul määrust nr 17/62 kohaldama.

II – Vaidlustatud otsuses võetud meetmed ja rakendatud sanktsioonid

42. Vaidlustatud otsuses anti korraldus, et CSC ja Istituto peavad trahvi ähvardusel tarnima Zojale 30 päeva jooksul 60 000 kg nitropropaani või 30 000 kg aminobutanooli ning esitama kahe kuu jooksul komisjonile heakskiitmiseks ettepanekud Zoja edaspidise varustamise kohta, ning määrati neile solidaarselt 200 000 arvestusühiku ehk 125 000 000 liiri suurune trahv.

43. Esiteks vaidlustavad hagejad selle, nagu annaks määruse nr 17/62 artikli 3 säte, mille alusel komisjon võib nõuda vastavatelt ettevõtelt tuvastatud rikkumise lõpetamist, komisjonile õiguse määrata konkreetseid kindlaksmääratud tarneid.

44. Teiseks heidavad nad komisjonile ette, et see on kuritarvitanud oma võimu, mis on ette nähtud ühisturu konkurentsi kahjustamise takistamiseks, ning andnud artikli 86 sätetele ühenduse territooriumi ületava rakenduse, tehes korralduse tarnete tegemiseks, mis on ühenduses asuvate Zoja klientide varustamiseks ebaproportsionaalselt suured ning on vastavuses pigem tema tegevusega maailmaturul.

45. Mis puutub esimesse väitesse, siis võib komisjon, kui ta leiab, et tegemist on artikli 86 sätete rikkumisega, määruse nr 17 artikli 3 alusel "nõuda vastavatelt ettevõtjatelt ... selliste rikkumiste lõpetamist".

Seda sätet tuleb kohaldada vastavalt tuvastatud rikkumise laadile ning see võib tähendada nii korraldust viia ellu teatavad toimingud või pakkuda teatavaid hüvitisi, mis on õigusvastaselt tegemata jäänud, kui ka keeldu jätkata teatavat asutamislepinguga vastuolus olevat tegevust või praktikat või säilitada olukorda.

Selleks võib komisjon nõuda, et vastavad ettevõtted esitaksid talle ettepanekuid, et taastada olukorra vastavus asutamislepingu nõuetele.

46. Kuna komisjon tuvastas müümisest keeldumise, mis oli vastuolus artikliga 86, võis ta järelikult anda korralduse nii teatava toorainekoguse tarnimiseks, et korvata tarnimisest keeldumist, kui ka ettepanekute esitamiseks, mille eesmärk oleks vältida kaebuse aluseks oleva tegevuse kordumist.

Selleks, et tagada oma otsuse kasulik mõju, võis komisjon määrata vajaliku miinimumi, et tagada õigusrikkumise hüvitamine ning kaitsta Zoja selle tagajärgede eest.

Valides Zoja vajaduste kontrollimisel kriteeriumiks varasemate tarnete mahu, ei ületanud komisjon talle selles valdkonnas kuuluva kaalutusõiguse piire.

47. Seega ei ole esimene väide põhjendatud.

48. Mis puutub teise väitesse, siis tõdeti juba eespool, et väljendist "kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust" ei saa järeldada, et õigusrikkumise ja selle tagajärgede piiritlemisel peaks arvestama ainult võimaliku rikkumise mõju ühendusesisesele kaubandusele.

Hagejate soovitudele vastav piiratud meede oleks andnud tulemuseks, et CSC-I ja Istitutol lastakse kontrollida Zoja tootmis- ja müügitegevust ning viimane satuks olukorda, mis mõjutaks tema omahinda niivõrd, et tema etambutoolitoodangu turustamine ähvardaks võimatuks muutuda.

Neil asjaoludel võis komisjon arvata, et toimiva konkurentsistruktuuri säilitamiseks on vaja kõnealuseid meetmeid.

49. Kuigi komisjon on vaidlustatud otsuses ja käesoleva menetluse käigus pidevalt hoidunud puudutamast kõnealust etteheidet valdkonnas, kus sellega sooviti arutelu algatada, on ta seevastu pärast etteheidete esitamist jäänud selle juurde, et kuna kaebuse aluseks oleva tegevuse eesmärk oli kõrvaldada üks peamisi konkurente ühisturul, oli ennekõike vaja selline ühenduse konkurentsi kahjustamine adekvaatsete meetmetega välistada.

Nii vaidlustatud otsuses kui ka kirjalikus menetluses põhjendati võetud meetmeid vajadusega vältida, et CSC ja Istituto tegevus võiks jõuda eespool kirjeldatud tulemusele ning kõrvaldada Zoja kui ühe peamise etambutooli tootja ühenduses.

See põhjendus on seotud vaidluse põhiküsimusega ning järelikult ei saa seda pidada ebapiisavaks.

50. Seega ei saa ka seda väidet vastu võtta.

III – Määratud trahv

51. Vaidlustatud otsusega määrati äriühingutele CSC ja Istituto solidaarselt 200 000 arvestusühiku ehk 125 000 000 liiri suurune trahv.

Kuigi õigusrikkumise tõsidus õigustab suurt trahvi, tuleb arvesse võtta, et rikkumise kestust, mida hinnati otsuses üle kahe aasta pikkuseks, kuid, mis oleks võinud olla lühem, kui komisjon, kelle poole Zoja pöördus kaebusega 8. aprillil 1971, s.t pool aastat pärast CSC ja Istituto esimest keeldumist, oleks kiiremini sekkunud.

Pealegi on eespool kirjeldatud tegevuse kahjulikku mõju piiranud asjaolu, et CSC ja Istituto on otsuses määratud tarded juba teinud.

52. Eriti neid asjaolusid silmas pidades tuleb trahvi vähendada ning määrata selle suuruseks 100 000 arvestusühikut ehk 62 500 000 liiri.

Kohtukulud

53. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

Kuna hageja on oma põhilises nõudes kohtuvaidluse kaotanud, tuleb käesoleva kohtuasjaga seotud kulud jätta tema kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes,
arvestades menetlusedokumente,
kuulanud ära ettekandja-kohtuniku ettekande,
kuulanud ära poolte kohtukõned,
kuulanud ära kohtujuristi ettepaneku,
võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 86,
võttes arvesse 30. juuli 1968. aasta finantsmäärust, eriti selle artiklit 17,
võttes arvesse nõukogu määrust nr 17/62 ja Euroopa Majandusühenduse Komisjoni määrust nr 99/63,
võttes arvesse protokollit Euroopa Majandusühenduse Kohtu põhikirja kohta,
võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorda,

EUROOPA KOHUS,

jättes rahuldamata kõik ulatuslikumad ja vastuolulised nõuded, otsustab:

- 1) Jätta tühistamishagid kohtuasjades 6/73 ja 7/73 rahuldamata.
- 2) Komisjoni 14. detsembri 1972. aasta otsusega (EÜT L 299, 31.12.1972, lk 51 jj) hagejatele solidaarselt määratud trahvi vähendatakse 100 000 arvestusühikule ehk 62 500 000 liirile.
- 3) Mõista menetlusega seotud kohtukulud välja hagejatelt.

Lecourt Wilmar	Donner	Sørensen	Monaco	Mertens de
Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh	Mackenzie Stuart	

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. märtsil 1974 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Van Houtte

President
R. Lecourt